

nabídlí afrikanistům ostatních socialistických zemí sborníkovou publikaci jejich prací v SSSR. V nejbližší době vyjde sborník polských afrikanistů. Kladně byl přijat i další sovětský návrh, aby se vytvořilo společně vědecké dílo v oblasti afrikanistiky. Institut Afriky AV SSSR v Moskvě poskytne afrikanistům ostatních socialistických zemí k dispozici afrikanistickou ročenku, jež bude od tohoto roku vydávána moskevským ústavem v angličtině a francouzštině, a rotaprintovanou informační příručku o výzkumných centrech afrikanistiky na Západě. Maďarští afrikanisté se přihlásili k uspořádání příští afrikanistické koordinační porady zúčastněných zemí v r. 1968 v Budapešti a kromě toho navrhli svolání

mezinárodní afrikanistické vědecké konference o ekonomické a sociální problematice současné Afriky rovněž v příštím roce do Budapešti. Této konferenci by se kromě odborníků z evropských socialistických zemí a Mongolské lidové republiky zúčastnili též marxističtí afrikanisté ze západní Evropy a Afriky. Oba maďarské návrhy byly přijaty.

Na poradě byly dále prodiskutovány otázky související s přípravou světového afrikanistického kongresu v Dakaru v prosinci 1967.

Charakteristickým rysem afrikanistické porady byla věcnost a všeobecný realismus tváří v tvář úkolům, jež stojí před marxisticko-leninským výzkumem současné Afriky. *Josef Poláček*

XI. SVĚTOVÁ KONFERENCE SPOLEČNOSTI PRO MEZINÁRODNÍ ROZVOJ

Společnost pro mezinárodní rozvoj (Society for International Development-SID) je institucí v ČSSR poměrně málo známou, ačkoliv sdružuje v současné době na 6 000 individuálních a několik desítek kolektivních členů téměř ze všech zemí světa. Většina členů pochází ze Spojených států amerických, kde byla Společnost založena a kde má též své sídlo. Účel Společnosti — podpora mezinárodní výměny názorů, myšlenek a zkušeností v základních problémech ekonomického a sociálního vývoje společnosti — přitahuje stále větší počet osob, takže se dnes na činnosti SID podílejí již tisíce odborníků ze západoevropských a rozvojových zemí. Ze socialistických zemí je v SID zastoupeno pouze Československo třemi členy. Na svých zasedáních umožňuje SID účast i nečlenům.

IX. světová konference byla první světovou konferencí SID, která se konala mimo území USA, což samo o sobě svědčí o rostoucím počtu a vlivu evropských členů Společnosti. Konference byla svolána na dny 7. — 11. 6. 1967 do Milána. Neobyčejně vysoká účast — na 450 osob ze 42 zemí — vtiskla Konferenci mezinárodní ráz a její význam byl podtržen účastí předních badatelů, universitních profesorů, známých ekonomů, politiků i diplomatů. Hlavním tématem Konference

byla *Technická spolupráce s rozvojovými zeměmi*.

Z ČSSR se zúčastnili IX. Světové konference SID ing. Josef Adámek ze Státní plánovací komise, Ernest Freistadt z Ekonomického ústavu SAV v Bratislavě, Zdeněk Švejnar a Arnošt Tauber z ÚMPE a prof. Jan Tauber z Vysoké školy zemědělské v Praze.

Pro celkovou atmosféru bylo příznačné, že všichni řečníci — i představitelé zemí NATO — se vyslovili pro snížení zbrojení a pro uvolnění takto získaných prostředků na technickou pomoc a ekonomický rozvoj. Vysokou odborností se vyznačoval zejména referát vedoucího odboru OECD pro plánování technické pomoci E. Parsonse, který se zabýval hlavně metodickými otázkami daného tématu, a projev I. H. Abdelrahmana, ředitele UNIDO, jenž poukázal na nedostatečnost a relativní neúčinnost poskytované technické pomoci rozvojovým zemím.

Těžiště jednání konference bylo ve skupinách, pro jejichž práci připravili příslušní zpravodajové základní dokumenty, které však nebyly účastníkům předem zaslány. V pracovní skupině průmysl a technologie se diskutovalo především o výběru techniky. K tomuto tématu vystoupil i čs. účastník Z. Švejnar. V pracovní skupině zemědělství se zaměřila diskuse

hlavně k problémům výživy a hladu a dále pak k metodám, jak v poměrně krátké době zvýšit zemědělskou výrobu v rozvojových zemích. Z čs. účastníků vystoupili k této problematice prof. J. Tauber s proslavem o sociálních otázkách v zemědělství a o stavu zemědělského výzkumu a školství v ČSSR a A. Tauber s projevem o úloze zemědělství v ekonomickém rozvoji a výchově kádrů. Oba projevy byly vydány jako pracovní dokumenty. V pracovní skupině pro sociální a technickou infrastrukturu, která se věnovala otázkám komplexního rozvoje, hovořil též čs. účastník E. Freistadt. Pracovní skupina pro obchod se přednostně zabývala podmínkami směny nepříznivými pro rozvojové země. K tomuto tématu promluvil i J. Adámek.

Přestože složení účastníků v jednotlivých pracovních skupinách bylo značně heterogenní — universitní profesori, výzkumní pracovníci, diplomaté, průmyslníci, technici, manažeři apod. — měla jednání většinou dobrou odbornou úroveň. Vědeckým pracovníkům se podařilo vtisknout jim účelný ráz a usměrnit diskusi. Pokud jde o cíle technické spolupráce, diskutující se ve všech jednáních v podstatě shodli, vesměs bylo zdůrazněno, že technickou pomoc je třeba zvyšovat a organizovat účinnějším způsobem. Názorové rozdíly se ukázaly v metodách a prioritách. Zatímco například čs. účastníci poukazovali na komplexnost problematiky ekonomického rozvoje se zvláštním zdůrazněním industrializace rozvojových zemí — a podle této zásady by se měla technická pomoc i zaměřit — vyslovili někteří západní účastníci názor, že by bylo záhodno podporovat především rozvoj zemědělství, přehlížejíce, že i rozvoj zemědělství je bezprostředně spjat s rozvojem ostatních odvětví národního hospodářství, zejména s industrializací. Jednání skupin byly vyhrazeny pouze dva dny. Nebylo tudíž možné diskusi plně rozvinout, řečnická lhůta musela být zkrácena na 5 mi-

nut a závěry byly nakonec učiněny velmi kvapně. Přes tyto nedostatky byla však výměna názorů a informací velmi cenná, umožnila si udělat jednak představu o stavu výzkumu v jednotlivých zemích, jednak získat i přehled o praktickém přístupu k technické pomoci.

Po skončení jednání v pracovních skupinách se Konference opět sešla k plenárnímu zasedání, v jehož průběhu vyslechli účastníci další oficiální projevy, z nichž si zasluhuje pozornost zejména proslav předsedy SID S. O. Adeboba. Velmi otevřeně se zabýval současnou neutěšenou hospodářskou a politickou situací ve světě, kritizoval velmoce, především USA, za vměšování do vnitřních záležitostí rozvojových zemí a nešetřil ani kritikou na adresu rozvojových zemí samých, jimž vytkl, že sledují většinou spíš prestižní a vojenské cíle, místo aby beztak skromných zdrojů použili pro hospodářské a sociální povznesení svých národů.

Závěrečný protokol, který zachycuje průběh jednání Konference, obsahuje řadu pokrokových myšlenek. Tak se například podařilo vtělit do textu nezbytnost všeobecného odzbrojení, myšlenku, že jen mírové vztahy mezi národy umožňují účinný všeobecný rozvoj a pokrok, nutnost chápat ekonomický rozvoj komplexně a podle toho zaměřit technickou pomoc apod.

IX. světová konference SID se vyznačovala především duchem spolupráce a vzájemného porozumění. I když SID a její zasedání nemají žádnou výkonnou moc a nemohou se ani usnášet na doporučeních adresovaných vládám nebo mezinárodním institucím, je dnes již významným reprezentativním mezinárodním fórem schopným ovlivnit veřejné mínění i rozhodování vládních činitelů. Konference vyzněla ve výzvu multilaterálního přístupu k problematice hospodářského rozvoje rozvojových zemí vůbec a technické pomoci zvlášť, přičemž byla zvlášť zdůrazněna užitečnost součinnosti socialistických zemí.

Arnošt Tauber